

Reflectie op SMP voor De Alliantie

Notitie van de Zoogdierverseniging

Datum	16 juni 2021
Projectnummer	2021.018
Projectnaam	SMP De Alliantie
Opdrachtgever	ODNHN
Auteurs	M.J. Epe & M. Schillemans
Projectleider	M.J. Epe
Documentnummer	N2021023

Bezoekadres:

Natuurplaza, Mercator III
Toernooiveld 1,
6525 ED Nijmegen

Triodosbank: 78.49.24.767
IBAN: NL08 TRIO 0784 9247 67
BIC: TRIONL2U

BTW/VAT: 81.45.11.351.B01
KvK: 09148054

1. Inleiding

Woningcorporatie De Alliantie heeft voor de komende jaren een grote opgave voor onderhoud, sloop en nieuwbouw aan haar woningbestand in Huizen en Blaricum. Omdat hierbij beschermde natuurwaarden in het geding kunnen zijn, heeft Arcadis op verzoek van De Alliantie een soortmanagementplan (SMP) gemaakt ten behoeve van een generieke ontheffing van de Natuurbeschermingswet (Nbw).

De Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (ODNHN) heeft de Zoogdiervereniging gevraagd een reactie te geven op dit SMP. De Zoogdiervereniging heeft het SMP ("Soortmanagement plan Wet natuurbescherming; Generieke bescherming van flora en fauna bij onderhoud, renovatie en sloop van het woningbezit van de Alliantie in Huizen en Blaricum", versie d.d. 20 december 2019) doorgenomen voor wat betreft de vleermuizen en haar bevindingen besproken met ODNHN. In deze notitie zijn de belangrijkste bevindingen samengevat.

Het SMP is een zeer uitgebreid opgebouwd verhaal met een groot aantal bijlagen die niet allemaal meegenomen zijn in deze beschouwing. Veel punten in deze notitie betreffen onderbouwing en/of onduidelijkheid omdat het voor de lezer niet op een oogopslag duidelijk is wat er bedoeld wordt of hoe een uitspraak gestaafd is.

2. Reflectie

2.1. Bureauonderzoek

Uit de tekst lijkt opgemaakt te kunnen worden dat er enkel in de NDFF gekeken is en er geen verdere bronnen gebruikt zijn. Het is bekend dat lang niet alle waarnemingen in de NDFF beschikbaar zijn. Het zou daarom goed zijn geweest ook literatuur te raadplegen; hiermee wordt het totale beeld duidelijker. Onder andere in combinatie met het volgende aspect kunnen dan bepaalde soorten (meervleermuis, tweekleurige vleermuis en kleine dwergvleermuis) ook onderbouwd worden uitgesloten.

Zeker gezien het feit dat de NDFF niet volledig is, zijn de gekozen parameters (laatste vijf jaar, vijftig meter van een woning) te beperkt: een ruimere periode en afstand geeft potentieel een vollediger beeld van mogelijk voorkomende soorten.

Ten slotte wordt bij de soortteksten (inmiddels) verouderde data/informatie gebruikt en lijken de kaartjes met waarnemingen uit NDFF voor een aantal soorten niet te kloppen.

2.2. Staat van Instandhouding

In het SMP wordt gesproken over de Staat van Instandhouding (Svl) van de besproken soorten. Er lijkt hierbij vanuit te worden gegaan dat de soorten een gunstige Svl hebben. Nergens blijkt echter dat de lokale of regionale Svl bekend is. Landelijk gezien is de Svl van de besproken soorten conform de laatste rapportage aan de EU ongunstig (laatvlieger, ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis) of onbekend (gewone dwergvleermuis).

Juist omdat de Svl ongunstig/onbekend is, is er noodzaak om een grote mate van zekerheid te hebben dat er geen verdere achteruitgang plaatsvindt. Het is daarom van groot belang dat er sprake is van gedegen onderbouwing van aannames en toepassing van bewezen effectieve maatregelen.

Bij Svl wordt in het SMP enkel gesproken over aantallen en trend, terwijl voor de beoordeling van de Svl meer onderdelen nodig zijn, zoals bijvoorbeeld (trend en mate van) kwaliteit en grootte van het leefgebied en toekomstperspectief. Dit laatste is relevant in relatie tot cumulatieve effecten, zoals bijvoorbeeld na-isolatie door particulieren.

De ingrepen worden niet getoetst tegen de Svl.

2.3. Modelonderzoek

Het gebruikte model bepaalt op basis van kenmerken van gebouwen en de omgeving de mate van geschiktheid voor een specifieke soort. De onderbouwing van de keuzes is echter summier: “algemene ecologische kennis, verspreidingsgegevens, literatuur en expert judgement”, waarbij er in de rapportage nergens sprake is van verwijzingen naar specifieke literatuur dan wel literatuur waaruit blijkt dat het model gevalideerd en goed toepasbaar bleek bij andere SMP’s.

Omdat de gebruikte parameters uiteindelijk bepalen hoe geschikt een gebouw wordt geacht en hoeveel er dus gecompenseerd moet worden, is het van groot belang dat gebruikte parameters en waarden zoveel mogelijk onderbouwd zijn met literatuur. Bovendien lijken sommige waarden in de Bijlage anders te zijn dan in de tekst in het hoofdrapport.

Binnen clusters vindt saldering plaats, maar onduidelijk is op basis waarvan clusters onderscheiden zijn. Idealiter zou dat de homerange van een kraamkolonie/lokaal netwerk zijn.

De validering van het model is gedaan met een nulmeting waarbij tien procent van de woningen geïnventariseerd is. Of de resultaten tot aanpassingen in het model hebben geleid en zo ja, welke, is niet op te maken uit de rapportage.

Het is lastig te zien op welke manier alle parameterwaarden samen leiden tot een bepaald oordeel over het gebouw; voor een beter begrip van de gebruikte methodiek zou het verhelderend zijn als er een of twee voorbeelden van begin tot eind concreet worden uitgewerkt.

2.4. Veldonderzoek

Voor de validatie van het gehanteerde model is een nulmeting uitgevoerd bij tien procent van de woningen die onder dit SMP vallen. Het is daarom van groot belang dat alle verschillende waarden van de parameters die in het model zijn opgenomen in voldoende mate aanwezig zijn in de steekproef. Gezien de zeer kleine steekproef is het de vraag of hieraan voldaan is; uit de tekst van de rapportage is het niet op te maken.

Daarbij is gebruik gemaakt van onderzoek conform het Vleermuisprotocol 2017. Dit is echter niet de beste methode om een model te valideren; deze werkwijze gaat namelijk feitelijk zelf ook weer uit van een steekproef: geen 100 procent trefkans en gebaseerd op een redelijkerwijs te verwachten inspanning.

2.5. Maatregelen, inclusief monitoring en evaluatie

Uiteindelijk geeft het model een lage, middel of hoge kans op voorkomen van de functies, maar er wordt ook gesteld dat bepaald wordt hoeveel functies er daadwerkelijk verloren gaan. De

onderbouwing van de gebruikte compensatie-aantallen is niet op te maken uit de rapportage, terwijl dit de basis is van de uit te voeren mitigatie/compensatie.

Verder is van belang dat de compensatie voor de specifieke soort-functiecombinatie voorafgaand aan de aantasting van bestaande verblijven/functies is gerealiseerd én functioneert. Hierbij is gebruik van de voorziening alleen niet voldoende; om effectiviteit te kunnen bepalen moet ook gekeken worden naar aantallen en reproductiesucces.

De opzet van de monitoring (waarbij de Zoogdierverseniging overigens tot op heden niet concreet bij betrokken is) is bij lezing van het rapport niet helemaal duidelijk maar lijkt te beperkt in locaties en frequentie om uitspraken te kunnen doen op populatieniveau. Het zal bovendien lastig zijn eenduidige conclusies trekken. Hoe de resultaten van de monitoring gedurende de looptijd van de ontheffing worden gebruikt en wanneer ze leiden tot een aanpassing in de werkwijze, is dan ook niet concreet omschreven.

Het stappenplan is lastig te volgen omdat opsomming, schema en teksten niet helemaal overeen (lijken?) te komen of tegenstelling/onmogelijkheden als resultaat hebben.

3. Conclusie en discussie

SMP kan een goed middel zijn om op een verantwoorde manier ingrepen uit te voeren zonder daarbij de verboden uit de Wnb te overtreden. Het is dan wel van belang dat dit op een goed onderbouwde manier gebeurt en dat de vinger aan de pols wordt gehouden.

De methodiek die gebruikt wordt in deze rapportage is zeer uitgebreid en (mede daardoor?) niet altijd helemaal goed te volgen.

Daarbij gaat de methodiek uit van zeer beperkte informatie over het daadwerkelijke voorkomen van verblijfplaatsen en leunt grotendeels op een modelbenadering, waarbij gebruik gemaakt wordt van parameters en waarden daarvan die in deze rapportage weinig onderbouwing vinden. Ook de onderbouwing van de gebruikte compensatiefactoren die vervolgens gebruikt worden, wordt niet duidelijk gemaakt in het rapport.

Bovenstaande wil niet zeggen dat de basis van deze methodiek niet zou kunnen werken als onderbouwing van een soortmanagementplan.